N°. 236. 1837

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk Nieuws-Blad.

Donderdag 5 October.

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD BREDA, gelet op het besluit van Heeren Gedeputeerde Staten der Provincie *Noord-Braband*, van den 15. September 1837, Lett. A, afdeeling van [illegible] (*Provinciaal blad n°. 151*), houdende aanschrijving, om aan het daarbij geinsereerd Koninklijk besluit van den 23. Augustus te voren (*Staatsblad n°. 54*), bepalende eene wijziging in het vroeger vastgesteld tarief der IJkloonen voor het Bier- en Azijn-Vaatwerk, op de gewone wijze, de vereischte Publiciteit te geven,

Brengen hetzelve Koninklijk besluit bij deze ter kennisse der belanghebbenden, zijnde van den volgenden inhoud:

» WIJ WILLEM, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, » PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

» Gezien Onze besluiten van den 31. December 1834 (*Staats-* » *blad n°. 45*), en van den 1. December 1836 (*Staatsblad n°. 57*), » nopens de invoering van het Nederlandsche vaatwerk;

» Op de voordragt van Onzen minister van binnenlandsche zaken, van » den 7. dezer, n°. 187, 2e afdeeling;

» Den raad van State gehoord (advies van den 18. Aug. 1837, n°. 5),

» Hebben besloten en besluiten:

» Het bij art. 14 van Ons besluit van den 31. December 1834, » (*Staatsblad n°. 45*), vastgesteld tarief der IJkloonen, voor het Bier- en » Azijn-Vaatwerk, te wijzigen als volgt:

Voor elk vat van 10 tot 20 kan ingesloten 1½ Ct.
» » » » 25 » 40 » » 2½ »
» » » » 45 » 100 » » 5 »
» » » » 150 kan . . . . 7½ »
» » » » 200 » . . . . 10 »

» Voor den waterijk zal het dubbel van het voorgaande ijkloon » mogen worden gevorderd.

» En is Onze minister van binnenlandsche zaken belast met de » uitvoering dezes, waarvan afschriften zullen worden gezonden aan het » Departement van Financien, aan de Algemeene Rekenkamer en aan den » Raad van State, tot informatie; zullende hetzelve wijders in het *Staatsblad* » worden geplaatst.

» Gegeven op het *Loo*, den 23. Augustus des jaars 1837, van Onze re- » gering het vier en twintigste.

(get.) » WILLEM.

» *Van wege den Koning*,

(get.) » VAN DOORN."

En zulks ten einde een iegelijk wien zulks aangaat, daarop kunne attenderen en zich daarnaar gedragen.

BREDA, den 25. September 1837.

DE ROY, vt.

Ter ordonnantie van dezelven,

De Secretaris der Stad,

H. W. SCHAUIKES.

Frankrijk.

PARIJS, den 2den October.

De ministers houden tegenwoordig dagelijks bijeenkomsten, om, zoo men meent, te beraadslagen over het manifest, dat de ordonnantie van de ontbinding der kamer, welke men nu binnen een paar dagen verwacht, zoude vergezellen, of althans te gelijk met dezelve in de ministeriele bladen opgenomen worden, en hetwelk de voornemens van het ministerie alsmede het stelsel zoude behelzen, dat hetzelve bij de aanstaande verkiezingen denkt te volgen. De zinsnede betrekkelijk de ondersteuning die het bestuur aan de onderscheidene schakeringen der voormalige meerderheid in de kamer zou willen verleenen, zou onder de leden van het kabinet het voornaamste punt van verschil uitmaken.

— Men verzekert dat de aanhangers van het vorige ministerie hunne krachten zoeken te vereenigen, om den heer *de Peyronnet* bij de aanstaande verkiezingen in een der kollegien te doen benoemen. Van den anderen kant geeft een der bladen reeds de namen op der deelmannen welke het ministerie gaarne van de verkiezingen zoude uitgesloten zien; daaronder behooren de heeren de *Rémusat*, *Renouard*, *A. Giraud*, *Piscatory*, en anderen.

— De moeijelijkheden die voor eenige dagen gezegd werden, het huwelijk van de Prinses *Maria* met den hertog *Alexander* van Wurtemberg in den weg te staan en die voornamelijk het verschil van geloofsbelijdenis betroffen, worden thans verzekerd niet te hebben bestaan of geheel uit den weg te zijn geruimd, zoodat het huwelijk spoedig voortgang zal hebben.

— Te Bordeaux is door middel eener telegraphische depeche het bevel gebragt, dat er voortaan geen lakfjarig verlof aan de militairen, van welken rang ook, mogt verleend worden. Op het bekend worden daarvan heeft men weder geruchten van interventie verspreid, die echter bij iederen nadenkende weinig of geen geloof vonden.

— In de westelijke departementen heeft men dezer dagen een groot getal muntstukken met de beeldtenis van *Hendrik V* rondgestrooid.

— De heer *Lacretelle* en *de Drée* zullen, zegt men, onder de aanstaande benoeming van nieuwe pairs begrepen zijn.

— De aandacht van het publiek is thans bijzonder gevestigd op den togt van Constantine. De jongste tijdingen van Bona hielden niets belangrijks; zij doen denken dat het expeditie-korps thans op weg, of wel reeds voor Constantine, is. Deze gedachten en het niet ontvangen van stellige tijdingen, hebben in de hoofdstad wederom velerhande verontrustende geruchten doen geboren worden over de moeijelijkheden waarmede de fransche troepen onder de muren van de stad zouden te worstelen hebben. Men keurt het af, dat het gouvernement den arabischen chef *Yussuf*-Beij, als 't ware als een krijgsgevangene, in onze hoofdstad teruggehouden heeft, zoo men zegt, opdat hij, bij de bemagtiging van de stad, zijne regten op het beijlikschap van Constantine, 't welk men hem *in partibus* gegeven heeft, niet zou willen doen gelden, daar het voornemen was, om Constantine na de bemagtiging weder te verlaten. Doch de terughouding van *Yussuf* zou nadeelig gewerkt hebben op den geest der arabische, met Frankrijk bevriende bevolking en vele Arabieren afkeerig hebben gemaakt om de Franschen op hunnen togt bij te staan, ja de ontevredenheid zou zoo algemeen geworden zijn, dat de stamhoofden die den meesten invloed hadden, thans de zijde van *Achmed*-beij hadden gekozen. Deze tegenspoed had eene nieuwe vertraging in den togt te weeg gebragt, waarbij nog gekomen was, dat de generaal *Damremont* zijne vrees aan het gouvernement voor het toenemen der cholera had te kennen gegeven. Op het ontvangen der jongste depeches alhier zou dienvolgens besloten zijn, om *Yussuf*-beij terstond naar Afrika te laten vertrekken, en nog meerdere troepen, ter aanvulling der gelederen, derwaarts te zenden. — Het spreekt van zelf, dat deze geruchten tot nog toe door niets gewaarborgd worden.

— Uit Tunis wordt gemeld, dat aldaar eene zamenzwering tegen het bestuur en het leven van den Beij ontdekt was. Waarschijnlijk is het ten gevolge daarvan geweest, dat de neef en vriend van den Beij verwurgd is geworden.

— Eindelijk heeft men het slot der telegraphische depeche, uit Bayonne van den 29sten en uit Madrid van den 26sten gedagteekend ontvangen. Hetzelve behelst niets anders, dan dat het kasteel van Valladolid, 't welk sedert acht dagen door de Karlisten belegerd werd, door de troepen der koningin was ontzet geworden.

De gewone briefwisseling uit Madrid is heden niet ontvangen.

— Uit Bayonne heeft men berigten tot den 28sten. Zij houden onder anderen dat de beide Navarresche bataillons, die op bevel van don *Carlos* in Katalonie waren achtergelaten, bevel bekomen hadden om zich met allen spoed bij het leger van don *Carlos* te voegen. De linie van Valcarlos was thans van troepen ontbloot; de bewoners der vallei van Ayoscua hadden de wapenen neder gelegd ten gevolge van de verschijning van katalonische bataillons in Opper-Arragon.

In brieven uit Vera wordt aangekondigd, dat de karlisten el Perdon bezet hebben, een punt 't welk den weg van Pamplona naar Puente la Reyna beheerscht. — De generaal [illegible] zou, volgens sommige berigten, te Caparosa zijn binnengetrokken.

— Ter beurze hielden de speculanten zich voornamelijk met de likwidatie bezig. De binnenlandsche rente hield zich wel staande, de spaansche fondsen bleven op denzelfden koers. De notering was heden (2 October) ter beurze: 5 pCt. 108,35; 3 pCt. 79,70; Nap. renten 98,20; Sp. Ardoin 20½; Passive 4⅝; Rom. L. 101.

Duitschland.

FRANKFORT, den 1sten October.

Van den 27. tot den 28sten September zijn te Berlijn 55 personen door de cholera aangetast en 17 aan die ziekte overleden.

— Onder dagteekening van den 21sten September schrijft men uit Hanover het volgende: » Het werk van den chef der staats-kanselarij *Leist*, de wijzigingen betreffende die de Hanoversche staatsregeling in den geest van het koninklijk patent van 5 Julij zou kunnen ondergaan, is, naar men verneemt, in zoo verre gereed, dat het aan den koning kan voorgelegd worden. Zonder voorbarig te zijn, zou men niets omtrent de strekking van hetzelve kunnen berigten; maar inmiddels openbaart er zich bij alle takken des bestuurs eene zekere laauwheid, waarvan de gevolgen ten hoogste nadeelig kunnen zijn; deze laauwheid spruit uit niets anders voort, dan dat het vertrouwen op de tegenwoordige orde van zaken een geweldige schok gekregen heeft, zoo dat de meesten slechts met bezorgdheid de toekomst te gemoet gaan, en velen zich niet veel goeds van dezelve voorspellen. Het is nog onzeker wanneer en welke standen er zullen bijeengeroepen worden, want daarin is juist de grootste moeijelijkheid gelegen."

— De herfst-vacantie der Bondsvergadering zal dezer dagen een aanvang nemen; voor dien tijd zal zij nog maar eene of twee zittingen houden. De voorzitter dier vergadering, de graaf *von Münch-Bellinghausen*, zal in het midden der volgende maand van hier naar Weenen vertrekken. — Men heeft tot dusverre nog niets met eenige zekerheid vernomen van een besluit ten aanzien van het voorstel der genoemde vergadering met betrekking tot de policie dezer rijkstad.

— Ten gevolge van het bepaalde op het onlangs te Munchen gehouden muntcongres der Zuidduitsche Staten van de groote tol-vereeniging, zal voorloopig voor 6 millioen gulden in heele en halve guldenstukken, ter vervanging van de halve en kwart kroondaalders, geslagen worden.

— In de *Aachener Zeitung* vindt men berigt dat aldaar door den heer *John Cockerill* en eenige andere kapitalisten eene maatschappij is opgerigt tot het ontginnen van ijzer-, lood- en zinkmijnen in de aan deze delfstoffen zoo rijke omstreken van Stollberg, die echter tot nog toe, bij gebrek aan eene doelmatige bewerking, slechts weinig hadden opgeleverd. Het kapitaal dier maatschappij, welker statuten ter goedkeuring aan den koning van Pruissen zijn voorgelegd, bestaat uit een millioen daalders.

— Uit Weenen schrijft men van den 22sten September:

» Z. K. H. de aartshertog Palatijn is gisteren naar Ofen vertrokken, waar men hem een schitterende ontvangst bereidt. Morgen zal zich Z. K. H. de aartshertog *Karel* met zijn gezin naar Brunn begeven, om zijnen zoon, den aartshertog *Ferdinand*, te bezoeken. Heden is door Z. M. den Keizer en de zich hier bevindende prinsen eene groote wapenschouwing gehouden over de troepen, welke, ter bijwoning van de najaars-exercitien, in en om deze hoofdstad gelegerd zijn. Deze troepen, uit zeven bataillons infanterie van linie, vijf bataillons grenadiers, een regiment kavallerie, pionniers en eene talrijke artillerie, bestaande, hebben bij deze gelegenheid verscheidene belangrijke manoeuvers uitgevoerd. Men merkte onder dezelve eenige Turksche officieren op, die in het gelid stonden en de manoeuvers ter hunner oefening medemaakten."

— Het gisteren medegedeelde omtrent het verzoek om ontslag des heeren *von Rudhart* en de weigering van koning *Otto* om dit verzoek toe te staan, wordt heden bevestigd; de botsingen welke tusschen dien minister en den engelschen gezant wegens de uitdrijving van den zendeling van het jonge Italie, *Usilio*, die met een Engelschen pas naar Griekenland was gekomen, ontstaan zijn, schijnen aanleiding tot het verzoek des heeren *von Rudhart* gegeven te hebben. De oppositie had, bij het vernemen van het verzoek des ministers, hare vreugde niet kunnen verbergen. Het voornaamste organ derzelve, het dagblad *Elpis*, had deze tijding in een buitengewoon nommer ter kennisse zijner lezers gebragt en zijne blijdschap te kennen gegeven, dat alzoo de laatste vreemdeling uit 's Konings raad verwijderd zoude worden. — Zoo als men weet, is deze vreugde echter slechts van korten duur geweest.

Nederlanden.

BREDA, den 4den October.

Men verneemt dat Z. K. H. de Erfprins *van Oranje*, gedurende deszelfs verblijf te Karlsruhe eene groote en zeer luisterrijke wapenschouwing over de in de nabijheid dier stad kamperende Badensche krijgsmagt, ter sterkte van 8 à 10,000 man, bijgewoond heeft. In het kamp nabij die stad is een afbeeldsel van het kasteel van Antwerpen vervaardigd, hetwelk de merkwaardigste oogenblikken van de beroemde verdediging en belegering dier sterkte voorstelt en door een aantal lieden met belangstelling bezigtigd wordt.

— Gisteren is alhier uit Belgie aangekomen en in het *Hotel de Flandre* afgestapt, de Prins *Ernest van Hessen Philipsstal Barchfeldt*.

— Uit Middelburg meldt men van den 2den dezer het volgende: » De wel-eerw. heer *G. A. Oortmans*, na negen jaren als pastoor bij de R. K. gemeente binnen deze stad te zijn werkzaam geweest, is door de geestelijke overheid tot hoogere betrekking geroepen en geplaatst als professor bij het groot seminarium te Warmond. Zijn wel-eerw. heeft den 17den september ll. de gemeente zijne nieuwe betrekking bekend gemaakt en op eene gepaste wijze van dezelve afscheid genomen, waarbij allen aanwezigen zeer getroffen. De R. K. gemeente verliest in hem een waardig herder en leeraar, en de stad een achtenswaardig ingezeten."

— Den 1sten dezer, des namiddags, is te Vlissingen, in de lange Zelke, brand ontstaan, welke echter gelukkig van weinig beteekenis is geweest.

In een Brusselsch blad leest men: » Hetgeen beter dan alle redeneringen den voortgang bewijst welke de drukkunst bij ons maakt, en de uitbreiding welke vooral door de [belgische nadruk-] maatschappijen daaraan gegeven wordt, is het bedrag der uitvoeren naar buitenslands; alleen uit de haven van Antwerpen is gedurende de maand September uitgevoerd voor eene waarde van 97,822 franken aan drukwerken; zoo men bij deze som de waarde kon voegen der uitvoeren welke te land plaats hebben, langs de verschillende uitwegen naar Holland, Duitschland en Italie, en die de uitvoeren te water verre overtreffen, en men de toeneming in aanmerking neemt, welke het binnenlandsch vertier ondervindt, dan moet men tot het ontegensprekelijk besluit komen dat de maatschappijen, verre van aan dezen belangrijken tak van nijverheid nadeel toe te brengen, van de hoogste nuttigheid voor dezelve zijn, ja wij zouden zelfs durven beweren dat zij geheel onmisbaar zijn geworden tot de verwaarborging aan Belgie van deszelfs typographischen toestand. Hetgeen men bij dit alles vooral niet vergeten moet is dat de boekdrukkunst van alle industrien misschien die is, welke de meeste voordeelen aan het land en zijne bewoners aanbrengt, al de grondstoffen die zij noodig heeft, zijn inlandsch; en behalve de arbeidsloonen die zij bij de oprigting harer etablissementen uitgeeft, blijven al de andere dagloonen van derzelver werklieden binnenslands."

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (3 October) heeft, ten gevolge van een lager afkomend fondsen-merk uit Parijs van eergisteren, eene geringe daling in de spaansche schuldbrieven plaats gehad. Dezelve zijn verhandeld tegen 18 à 17⅞ kontant en voor 17⅞ tegen den 10den. De notering was verder: Belg. 101⅝; O. Met. 104½; Spanje Ard. als boven, Diff. 6⅞; Nap. renten 91¾; B. Tavolk 58½; Sicil. 90½; Rom. L. 100; Cert. te Antw. 98⅛.

Men verneemt uit de londensche avondbladen van den 30sten September dat het vertrek van koningin *Victoria* van Windsor naar de zeeplaats Brighton op gisteren zou plaats hebben. H. M. zou aldaar slechts weinige dagen vertoeven en alsdan in het nieuwe paleis te Londen haren intrek nemen. — De koningin weduwe zou den 30sten een bezoek bij het graf van haren gemaal afleggen; veertien dagen vroeger had zij het voornemen daartoe reeds willen ten uitvoer brengen, maar werd toen zoodanig door droefheid overstelpt, dat zij naar hare woning terug moest keeren. — De schade onlangs aan den Tunnel overgekomen, is nu weder geheel hersteld, en het publiek komt denzelven even als vroeger bezigtigen. De arbeid wordt druk voortgezet; ofschoon men weinige vordering bespeurt. Er zijn steeds deskundigen, die beweren dat op de plaats waar deze onderaardsche gang gegraven wordt, geene nieuwe gelegenheid tot het bereiken van den tegenovergestelden oever van den Teems vereischt wordt, waardoor het zich laat voorzien dat de tol, dien men later, van hen welke van den gang gebruik zullen maken, heffen wil, nimmer toereikende zal zijn, om de kosten dier onderneming, tot welker voortzetting zelfs voorschotten uit 's Rijks kas worden verleend, te bestrijden.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Op den 18den September werd te *Praag* onder het voorzitterschap van den opperburggraaf, graaf von CHOTEK, de vijftiende jaarlijksche vergadering van Duitsche Natuurkundigen geopend. Na eene openingsrede van den graaf von STERNBERG over den gang der Natuurwetenschappen in *Bohemen*, sedert de vestiging der

hoogeschool te *Praag*, en nadat de voorlezing van de statuten der vergadering was geschied, droeg de opperbergraad NOGGERATH, uit *Bonn*, namens den professor BISCHOFF, door ziekte daarin verhinderd, eene verklaring voor, van zijne theorie der warmte, met betrekking tot derzelver afneming op onzen aardbol; waaruit zou volgen, dat de warmte op onzen bol sedert deszelfs vorming tot op een zeker tijdstip steeds afgenomen had, sedert echter op dezelfde hoogte bleef en niet meer scheen te zullen verminderen. Na hem gaf de baron K. VON HÜGEL eene korte schets zijner in de jaren 1830 tot 36 ondernomene reizen naar *Griekenland*, *Egypte*, het *oostelijk Azië*, *Oost-Indië*, alsmede een overzigt der verkregene resultaten, enz. De hoogleeraar GÖPPERT, uit *Breslau*, las eene verhandeling over de vorming der plantversteeningen, door vochtigheid. Aan het slot der zitting werd het bestuur van de onderscheidene afdeelingen benoemd en de arbeid in dezelve geregeld. — Het jubelfeest der Göttinger Hoogeschool, beschouwd als een vereenigingspunt der wetenschappen, waar geleerden en beoefenaars der wetenschappen uit de meest verschillende vakken zamentroffen, was eigenaardig geschikt voor de hernieuwing van oude bestaande vriendschapsbanden of voor het aangaan van nieuwe verbindtenissen. De leden van hetzelfde vak sloten uit den aard der zake zich aaneen, en zoo ontstonden als van zelve vereenigingen, op welker bestendiging men al spoedig bedacht was. Zoo werd er eene dergelijke vereeniging van de beoefenaars der philologie het plan ontwerpen en vastgesteld, om, naar het voorbeeld der sedert lang te *Praag* bestaande vereeniging tot bevordering der Natuurwetenschappen (*zie hierboven*), eene dergelijke in het belang der philologie, daar te stellen. Bij eene daarop gevolgde voorbereidende vergadering, waarin de geleerde ALEX. VON HUMBOLDT voorzat, werd de hofraad THIERSCH, die het eerst het ontwerp gevormd had, tot bestuurder des genootschaps verkozen, en de eerstvolgende jaarlijksche bijeenkomst te *Neurenburg* bepaald, als de geschiktste plaats om de verbinding tusschen *Noord-* en *Zuid-Duitschland* daar te stellen. De te *Göttingen* opgekomen Theologen hielden in den avond van den 20sten insgelijks eene bijeenkomst. Ook de Juristen hadden dien eigen avond eene vereeniging. — De zich onlangs gevormd hebbende kunstvereeniging van eenige der voornaamste steden aan den Rhijn, heeft besloten haar bestaan vooreerst op zes jaren vast te stellen. De jaarlijksche Tentoonstelling, in elk der plaatsen tot de vereeniging behoorende, te houden, zal in 1838 het eerst weder in *Darmstadt* plaats hebben, in 1839 zal *Manheim* de eerste plaats zijn, en *Darmstadt* achteraan komen, en zoo iedere stad bij opklimming elk jaar. — In het pruissische regeringsdistrict *Kölin* werd in de vorige maand bij het uitgraven van steenen, een aarden vat met oude zilveren muntspeciën, ter zwaarte te zamen van ruim zes pond, gevonden. De oudheidkundigen aldaar houden het voor ... [illegible] ... ten. Zij zouden derhalve ... [illegible] ... der oude Phenicische handelaars derwaarts moeten gekomen zijn.

ZWITSERLAND. — In ons nommer van den 14den dezer werd kortelijk gewag gemaakt van de even stoute als gelukkige beklimming van den *Montblanc* op den 23sten Augustus ll. door de beide Engelschen ATKINS en PEDWEL en den Zweedschen officier HEDRENGEN. In een geacht Duitsch blad worden deswege nog de volgende niet onbelangrijke bijzonderheden medegedeeld: Onder het schoonste weder verliet men des morgens *la Prieuré*, de hoofdplaats van het *Chamouny dal*. Na een even bezwaarlijken als moeijelijken togt, kwamen de reizigers des middags ten vier ure op de rotsen *des grands mulets* aan. In weerwil der aanmerkelijke hoogte stond de thermometer bij hunne aankomst aldaar nog op 30° R., doch daalde gedurende den nacht op 5° onder nul. Ten 2 ure des morgens van den volgenden dag het koude bivouag verlaten hebbende, bereikten de koene reizigers, door het maanlicht en een helderen starrenhemel begunstigd, reeds om half elf ure des morgens den top van den *Montblanc*. De laatste beklimming, die acht uren duurde, was ook de vermoeijendste en gevaarlijkste. Het grootsche gezigt 't welk het gezelschap bij den helderen hemel op den bergtop genoot, beloonde de weetgierige reizigers voor de uitgestane moeiten en gevaren. Zij vertoefden er omtrent vijf kwartier uurs. De thermometer stond aan de Italiaansche zijde op 5° onder nul, en naar den Zwitserschen kant 10° onder nul. Ten drie ure des namiddags op den terugweg aan de *grands mulets* aankomende, rusten zij daar een uur uit, en kwam, eindelijk de Montblanc-karavane des avonds ten zeven ure in het heerlijke *Chamouny dal* terug, begroet van de vele aldaar in ... der bewoners.

LONDEN. — De zevende jaarlijksche vergadering van het Britsch Genootschap ter bevordering der Wetenschappen is, gelijk te voren aangekondigd was, te *Liverpool* op den 9den der vorige maand geopend worden. Het algemeen comité verzamelde ten een ure in de Bibliotheek van het Athenaeum, onder het voorzitterschap van den markies VAN NORTHAMPTON, president van het vorige jaar. Eenige noodzakelijke veranderingen werden in het personeel van het bestuur gemaakt, en werd vervolgens, door den secretaris YATES een rapport over de handelingen van den raad van bestuur uitgebragt, uit hetwelk onder anderen bleek, dat de raad ook hare aandacht gevestigd had op de daarstelling van eene algemeene wet op het regt van copij en daarover in der tijd in briefwisseling was geweest met den heer GUIZOT, voormaligen minister van het openbaar onderwijs in *Frankrijk*. In deze bijeenkomst werd besloten, op den 14den eene vergadering te beleggen voor de bepaling der plaats, waar de volgende jaarlijksche bijeenkomst zoude gehouden worden, en op den 16den eene vergadering voor de bekrachtiging der door het comité van aanbevelingen toegekende premien. Eene discussie rees over sommige voorgestelde veranderingen in de zamenstelling van het algemeen comité, en werd eindelijk de arbeid der sectien geregeld. Dezelve zouden dagelijks, des zaturdags alleen uitgezonderd, geopend zijn, ten elf, en gesloten worden des middags ten drie ure. De verdeeling dezer sectien nu, was als volgt: A. *mathematische en phsische wetenschappen*; president, sir D. BREWSTER (tot het comité dezer afdeeling behoorde onder anderen de hoogleeraar MOLL van *Utrecht*); B. *chemie en mineralogie*; president, de heer FARADAY; C. *geologie en geographie*; president, de hoogleeraar SEDGWICK; D. *zoologie en botaniek*; president, de heer SHARPE MACLEAIJ; E. *ontleed- en geneeskunde*; president, de heer W. CLARK; F. *statistiek*; president, lord SANDON; F. *mechanische wetenschappen*; president, de heer F. ROBINSON. Deze afdeelingen vergaderden voor het eerst op den 11den September. Des middags hadden de leden gezamenlijk een feestmaal, en des avonds werd eene algemeene bijeenkomst gehouden, waarbij het eerst de vorige president, markies VON NORTHAMPTON, het spreekgestoelte beklom en te kennen gaf, dat deze de tweede algemeene vergadering des genootschaps was, waarin de wetenschap ten nutte eener handeldrijvende bevolking werd toegepast, en dat de stad, waarin de bijeenkomst werd gehouden, zoodanig eene was, waar de handel het meest aan de wetenschap te danken had; immers had deze aan derzelve rijtuigen op het land en aan derzelver schepen op de zee de snelheid eens adelaars doen verwerven. Het genootschap hield deszelfs vergadering te *Liverpool* op een tijdstip waarin de gemoederen waren opgewonden; doch hetzelve behoorde geenszins tot eene der partijen die het land verdeelen, als zijnde slechts bedacht op de nakoming eener groote les, ons door den stichter onzes geloofs, ter betrachting nagelaten, »de liefde, namelijk, tot elkander." De voordeelen dan die men van eene vergadering welke die leus voerde, verwachten mogt, sprongen ieder in het oog. Na des markies VAN NORTHAMPTON, hield de nieuwe president, den graaf BURLINGTON, eene gepaste aanspraak, waarin hij uitweidde over de eer en de moeijelijkheid der hem opgedragene benoeming, over de gelukkige keus die men had gedaan van de voorname koopstad *Liverpool* tot bijeenkomstplaats te kiezen, terwijl hij het betreurde, dat eenige der voornaamste opbouwers en steunpilaren van het genootschap, gelijk de heeren HARCOURT en DALTON, bij de tegenwoordige bijeenkomst ontbraken. Daarna droeg de secretaris van het genootschap, de heer TRAIL, het algemeen rapport van de handelingen en werkzaamheden der genootschaps voor, en deed de heer J. TAYLOR een finantieel verslag, waaruit bleek dat niet minder dan 1000 p. st. als premien tot aanmoediging van de wetenschappen, van wege het genootschap waren verstrekt, en dat desniettegenstaande het geheel bedrag van het fonds des genootschaps met 5284 p. st. vermeerderd was. De werkzaamheden in de onderscheidene wetenschappelijke afdeelingen werden den 12den en volgende dagen voortgezet.

ITALIE. — Reeds sedert eenen geruimen tijd werden door Z. M. den keizer van *Oostenrijk* aanmerkelijke sommen te koste gelegd ten behoeve van het vroeger zoo vermaarde *Venetie*, tot herstelling van deszelfs prachtige paleizen, tot onderhoud van deszelfs talrijke kanalen, dijken, dammen, enz. Eene som van omtrent 250,000 guldens werd daarenboven onder andere ... besteld, om een gepast lokaal in gereedheid te brengen en daarin al de Archiven van de voormalige wereldberoemde Republiek, en van de regeringen op deze gevolgd, te vereenigen, en zulks met oogmerk, om het onderzoek dier stukken ... gemakkelijker te maken. Na twee jaren arbeids is aan dit oogmerk beantwoord en het doel bereikt; waardoor *Venetie* ... het talrijkste, kostbaarste en oudste Archief van *Europa* bezit. Deze met veel orde gerangschikte schat is in 268 zalen, ... verdeeld, waarvan de wanden en vakken van onderen tot boven zijn gevuld. Voorzeker zal zich onder deze oorkonden nog menig kostbaar stuk voor de geschiedenis bevinden.

AZIE. — Het genootschap tot verbreiding van nuttige kundigheden hield op den 10den Maart ll. hare tweede jaarlijksche vergadering te *Canton*. Hetzelve had vroeger een chineesch dagblad willen gestigen, hetwelk in het binnenland moest verbreid worden. De ergdenkende

chinesche regering vond spoedig reden, om de uitgave van dit blad te weren, daar zij, en misschien niet geheel ten onregte, in de pogingen der »roodharige barbaren" meer de strekking zag om zich met de politiek van het groote rijk te bemoeijen, dan om algemeene kundigheden, omtrent welke nog altijd de vraag zou overig blijven, of zij voor de Chinezen geschikt en bruikbaar waren, te verspreiden. Vroeger konden de Europeërs met het grootste gemak te *Kanton* werken in het chineesch laten drukken en het engelsche Bijbelgenootschap had geene moeite, om vertolkers, overschrijvers, houtplaatsnijders en drukkers te vinden. Maar de ongepaste of overdreven ijver van het bovengemeld genootschap heeft dit alles doen ophouden, zoodat deszelfs secretaris thans niets anders te berigten had, dan dat men geen middel had kunnen vinden, om de werken van het genootschap te doen drukken. De Roomsch Katholijke missien te *Macao*, die tot heden, naar de chinesche wijze, in hout hadden laten drukken, hebben, ten gevolge der verdenking die de Chinezen zich op den hals gehaald hebben, zich genoodzaakt gezien, uit *Parijs* lithographische drukpersen te laten komen, om te voorzien in de behoeften harer kerken; zij hadden echter hierin door de vloeibaarheid van den inkt, veroorzaakt door de hitte van het klimaat, met veel moeijelijkheden te worstelen. In het berigt waaruit wij dit trekken, wordt tevens weinig goeds voorspeld van de pogingen des heeren GUTZLAFF, die te *Malakka* een Chineschen Bijbel met Japansche karakters heeft doen drukken en deze in *Japan* wil verspreiden. »Er zijn lieden, wordt daarin gezegd, die niet rustig op eene plaats kunnen blijven om een begonnen werk voort te zetten. De wereld schijnt hun, als waren zij Alexander's, voor hunne toomelooze bedrijvigheid te klein: eerst had hij beproefd *Siam* te bekeeren, toen *China*, en nog denkt hij niet genoeg te doen. Een ander dezer strohalmen, dien de wind over het aardrijk heen blaast, de bekende duivelbanner WOLF, die van *Cairo* was gereisd om naar *Tombucto* te gaan, is onverwacht te *Bombai* verschenen, waar hij nu voorlezingen over den toestand van het christendom in *Abyssinie* houdt. Deze lieden zijn een ware pest, welke *Europa* en het Christendom ten spot bij de volken doen strekken, en de gemoedelijke pogingen der zendelingen verijdelen." Hoe veel waars in deze uitspraak van het bedoelde blad mag gelegen zijn, kan zulks, naar onze meening, echter de verdienstelijkheid op zich zelve niet wegnemen van een werk zooals dat is van de uitgave der H. Schriften in de chinesche taal met de Japansche karakters.

NEDERLANDEN. — Den 27sten September ll. aanvaardde de hoogeerwaarde hooggeleerde heer W. MUURLING zijnen post van hoogleeraar in de godgeleerdheid aan 's Rijks Athenaeum te *Franeker*, met eene plegtige redevoering: *de futurorum verbi Divini Ministrorum, his praesertim temporibus, justa ac prudenti institutione*; dat is: *over de doelmatige opleiding van aanstaande Evangeliedienaars, bijzonder in den tegenwoordigen tijd.* — Den 30sten daaraanvolgende heeft de hooggeleerde heer Dr. ANTONIUS RUTGERS te *Leyden* plegtiglijk zijn ambt aanvaard als hoogleeraar in de bespiegelende wijsbegeerte en letteren aan de Hoogeschool aldaar, met eene redevoering: *de Samuelis in rem publicam Judaeorum meritis*; dat is: *over de verdiensten van Samuel ten opzigte van den Joodschen Staat.*

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (5 *October*) werden de volgende fondsen verhandeld: Werkel. Schuld 2½ pCt. 52¾, dito 5 pCt. 101⅛; Kansb. *f* 22¾; Amort. Synd. 4½ pCt. 95⅞; dito 3½ pCt. 76½; Handelm. 161⅞, 162; O. Indie 5 pCt. 99⅞; aandeelen Spoorweg 134, 138; Ardoins van 85 £ st. 18 3/16, 1/32; Met. 5 pCt. 100¼; Col. 20⅞; Per. 15⅜.

Te Breda, bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.